

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності
Кафедра інформаційних технологій

Кваліфікаційна робота

бакалавра

**на тему: «РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ
СТУДЕНТСТВА В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ УКРАЇНИ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Виконав:

студент 4 курсу

очної форми навчання

спеціальність «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»,

ОП «Інформаційна та

документаційна діяльність»

Погрібний Данило Олександрович

Науковий керівник:

Філіпова Людмила Яківна

доктор педагогічних наук, професор

кафедри інформаційних технологій

Рецензент:

Кудлай В'ячеслав Олегович

кандидат наук із соціальних

комунікацій, доцент, завідувач

кафедри інформаційної діяльності

Маріупольського державного

університету (м.Київ)

(підпис)

Харків – 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ.....	6
1.1. Стан наукової розробки теми кваліфікаційної роботи.....	6
1.2. Головні засади академічної мобільності в Європейському просторі вищої освіти.....	9
1.3. Ключові вектори розвитку академічної мобільності в законодавчих документах України.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОГРАМ СТУДЕНТСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	24
2.1. Види та програми міжнародної академічної мобільності для студентства України.....	24
2.2. Аналіз міжнародного щорічного симпозиум BOBCATSSS 2022: переваги та недоліки.....	32
2.3. Перспективи розвитку академічної мобільності в програмах цифрової освіти для студентів-гуманітаріїв України.....	37
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	51

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ЄКТС– Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система;

ЄПВО– Європейський простір вищої освіти;

ЄРК– Європейська рамка кваліфікацій;

ІКТ – Інформаційно-комунікаційні технології;

ІТ– інформаційні технології.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження кваліфікаційної роботи полягає в тому, що вона може сприяти кращому розумінню сучасного стану та майбутніх перспектив тенденцій академічної мобільності в Україні.

Зі збільшенням використання цифрових технологій в освіті та постійно зростаючим попитом на інтернаціоналізацію, академічна мобільність стала невід'ємною частиною системи вищої освіти в усьому світі. В Україні, де сектор вищої освіти перебуває на стадії комплексного реформування, академічна мобільність розглядається як ключовий рушій модернізації та інтернаціоналізації. Тож ретельне дослідження цієї теми є не лише актуальною, але й своєчасною та важливою науковою роботою.

Визначивши основні тенденції та закономірності академічної мобільності в Україні та порівнявши їх із загальними тенденціями в науковій літературі, а саме в працях Самко А., Радкевича В., Лопес-Дуарте С. та інших, в цій кваліфікаційній роботі надано цінна інформація про стан та перспективи академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі. Що в свою чергу, може бути використано як основа для освітнього вибору та дій, спрямованих на підвищення якості та актуальності вищої освіти в Україні та забезпечення її інтеграції в глобальну академічну спільноту.

Об'єкт кваліфікаційної роботи: академічна мобільність в цифровому освітньому середовищі.

Предмет кваліфікаційної роботи – особливості цифровізації та організації розвитку програм академічної мобільності студентства в Україні та Європейському співтоваристві.

Мета кваліфікаційної роботи – проаналізувати сучасний стан та міжнародні тенденції розвитку академічної мобільності в сучасному контексті цифровізації вищої освіти.

Для досягнення поставленої мети кваліфікаційної роботи слід вирішити наступні завдання:

1) Проаналізувати стан академічної мобільності у Європейському співтоваристві.

2) Охарактеризувати правову базу розвитку академічної мобільності в Україні.

3) Здійснити порівняльний аналіз програм академічної мобільності для студентів України, на прикладі програм "Насіння для майбутнього 2021", "Wildau-KharkivITBridge 2022" та BOBCATSSS 2022.

4) Визначити перспективи розвитку академічної мобільності для студентів гуманітарних дисциплін в програмах цифрової освіти.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розкривається теоретична основа даної теми, розглянуто термінологію, визначено основні поняття. Також визначено правова база регуляції програм академічної мобільності.

У другому розділі надано аналіз програм академічної мобільності доступних для українських студентів, та висвітлено стратегічні напрями для покращення розвитку програм цифрової освіти для студентів гуманітарних дисциплін.

Апробація результатів. Основні ідеї, представлені в роботі, доповідалися і обговорювалися (у дистанційному форматі) на Міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» ХДАК на секції «Інформаційно-документні системи в галузі культури, мистецтва та освіти» (20.04.2023 р.)

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

1.1. Стан наукової розробки теми кваліфікаційної роботи

Академічна мобільність в останні роки викликає все більший інтерес, особливо в контексті європейського цифрового навчального простору. Це стосується переміщення студентів, викладачів та адміністративного персоналу між навчальними закладами з метою сприяння обміну знаннями, культурній інформації, особистому та експертному розвитку. Цифрова революція принесла нові можливості та виклики для академічної мобільності, дозволяючи дистанційно навчатися, онлайн-співпрацю та обмін цифровими ресурсами. Водночас вона підняла питання про винятковість, доступність та інклюзивність дистанційного навчання, а також про вплив цифровізації на звичайні різновиди освітньої мобільності.

Сучасний стан досліджень академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі є предметом численних досліджень останніх років, таких як "Освіта України в умовах воєнного стану" [9, с. 26], "Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу" [18] та "Академічна мобільність по-новому" [19]. Ряд науковців, а саме Самко А. М. [16], Хендерікс П., і Убахс Г. [26] та Шен В., Сюй Х., і Ван Х [33], проаналізували тенденції та закономірності академічної мобільності в Європі, приділивши особливу увагу ролі цифрових технологій у забезпеченні та формуванні цих процесів. У той же час існує занепокоєння щодо набуття однорідних здібностей систем навчання в Європі та впливу цих модифікацій на соціальну нерівність і отримання доступу до навчання.

В Україні дослідження академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі все ще є відносно обмеженими, оскільки більшість існуючих досліджень зосереджені на ширших питаннях реформування освіти та цифрової трансформації. Але, крім того, зростає

різноманітність досліджень, які в основному орієнтуються на розуміння динаміки академічної мобільності в Україні, на додаток до позиції цифрових технологій у формуванні цих процедур.

В науковій літературі виявляються як подібності, так і відмінності при порівнянні ситуації в Україні із загальними тенденціями. Що можна побачити в дослідженнях Ващука Ф.Г. [7], Свириденко Д.Б. [17], та Здіорук С. І., Богачевської І. В. [6].

Як і в інших країнах, на участь українських студентів та університетів у програмах академічної мобільності впливають різні фактори, зокрема фінансування, знання мови та якість освіти. Але ситуація в Україні специфічна за багатьма факторами. Наприклад, триваюча війна на сході країни та анексія Криму суттєво вплинули на здатність країни брати участь у програмах академічної мобільності [9; 25].

Незважаючи на такий розвиток теми, все ще існують недостатньо вивчені напрямки в літературі про академічну мобільність у європейському цифровому освітньому просторі, зокрема про те, як цифрові технології формують моделі мобільності та досвід самих мобільних студентів. Крім того, хоча література про академічну мобільність в Україні відносно обмежена порівняно з іншими європейськими країнами, з'являється більше досліджень, які зосереджуються саме на ситуації в країні [3; 16]. Кілька областей, де необхідні додаткові дослідження, включають наступне:

- Вплив цифровізації на академічну мобільність: в той же час, коли віртуальні інструменти та системи використовуються для полегшення мобільності студентів, існує потреба в додаткових дослідженнях щодо того, як ця тенденція впливає на якість академічної мобільності та її результати для студентів.
- Позиція міжкультурної компетентності в академічній мобільності: незважаючи на зростання репутації важливості міжкультурної компетентності для виконання програм академічної мобільності,

існує потреба в додаткових дослідженнях того, як цю компетентність можна розвинути та оцінити.

- Огляд недостатньо представлених груп в академічній мобільності: навіть якщо існує добре відоме розуміння того, що певні групи, включно зі студентами з обмеженими можливостями або студентами з сімей з низьким рівнем доходу, стикаються з більшими перешкодами для співпраці в програмах академічної мобільності, може виникнути потреба в додаткових дослідженнях унікальних проблем, з якими стикаються ці групи, і шляхів їх вирішення.
- Вплив академічної мобільності на приймаючі навчальні заклади: незважаючи на те, що величезна кількість літератури про академічну мобільність зосереджена на досвіді мобільних студентів, можливо, виникне потреба в більш детальних дослідженнях того, як академічна мобільність впливає на приймаючі навчальні заклади та спільноти, в яких вони працюють.

Дослідження цих проблем у літературі буде важливим для розвитку більш повного розуміння академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі та для визначення стратегій підвищення якості та справедливості досвіду мобільності для всіх студентів.

Важливі аспекти теми кваліфікаційної роботи, що стосуються дослідження академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі, обумовлені тим, що це дослідження проводиться в Україні. Як країна, яка протягом останнього десятиліття переживає стрімку цифровізацію, Україна є цікавим кейсом для вивчення тенденцій академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі. Крім того, українська система вищої освіти пройшла через масштабні реформи в ці роки, які мають прямий вплив на впровадження цифрових рішень у навчальну дисципліну. Тому очікується, що український досвід академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі надасть

унікальне розуміння викликів і можливостей, які виникають у швидкозмінному освітньому ландшафті. Визначаючи ці унікальні аспекти теми кваліфікаційної роботи, дане дослідження має намір зробити внесок у більш широку дискусію про академічну мобільність та цифрову освіту в Європі.

Теоретична основа для аналізу тенденцій академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі базується на принципах теорії систем. Ця концепція розглядає академічну мобільність як складну систему, на яку впливає безліч факторів, включаючи економічні, культурні та політичні сили. У дослідженні буде вивчено, як ці фактори взаємодіють, формуючи моделі академічної мобільності в контексті європейського цифрового освітнього простору.

Системний підхід дозволить провести комплексний аналіз тенденцій академічної мобільності, беручи до уваги не тільки безпосередні фактори, що впливають на мобільність, а й ширші інституційні та суспільні структури, які впливають на ці фактори. Це дасть змогу глибше зрозуміти динаміку академічної мобільності та її роль у формуванні європейського цифрового освітнього простору.

1.2. Головні засади академічної мобільності в Європейському просторі вищої освіти

Концепція академічної мобільності в Європейському просторі вищої освіти (ЄПВО)[27] стосується процедури переміщення студентів, дослідників і викладачів між різними академічними закладами Європи з метою підвищення якості та актуальності вищої освіти, сприяння передачі знань і досвіду, на додаток до зміцнення міжнародної співпраці та взаєморозуміння [4]. Цей процес включає низку заходів, таких як програми навчання за кордоном, обміни за програмою Еразмус+ [32], спільні дипломні програми, науково-дослідницька співпраця та наукові конференції. Академічна

мобільність вважається обов'язковою частиною ЄПВО, який прагне створити гармонізовану та взаємопов'язану систему вищої освіти в Європі. ЄПВО сприяє академічній мобільності як засобу розвитку спільної європейської ідентичності та побудови суспільства, заснованого на знаннях, а також вирішенню проблем глобалізації та діджиталізації освіти.

Важливість вивчення основних концепцій академічної мобільності в ЄПВО полягає в тому, що вони відіграють важливу роль у сприянні інтернаціоналізації вищої освіти, розвитку досконалості освіти та покращенні якості та актуальності освітніх програм. Основні принципи академічної мобільності в ЄПВО створюють основу для встановлення партнерських відносин між університетами, обміну знаннями та передовим досвідом, розробки спільних дослідницьких проектів, а також сприяння культурному розмаїттю та міжкультурній компетентності серед студентів[7]. Крім того, дотримання основних принципів академічної мобільності в ЄПВО є важливим, оскільки це дає уявлення про виклики та можливості, що виникають у процесі інтернаціоналізації вищої освіти, такі як необхідність забезпечення визнання академічних кваліфікацій, підвищення рівня мовних навичок, гармонізація освітніх стандартів і вимог, а також забезпечення достатнього інвестування програм мобільності. Таким чином, глибоке розуміння основних концепцій академічної мобільності всередині ЄПВО є життєво важливим для політиків, директорів університетів і студентів, які зацікавлені в сприянні розвитку всесвітнього навчального партнерства, підвищенні якості освітніх програм і підготовці студентів до навчання в глобалізованому світі.

Болонський процес[27] – це міжурядова ініціатива, спрямована на створення стандартизованого та гармонізованого ЄПВО. Болонський процес має дві цілі: по-перше, сприяти студентській мобільності та полегшити визнання освітніх кваліфікацій у європейських країнах, а по-друге, підвищити якість вищої освіти в Європі, переконавшись, що ступені відповідають певним мінімальним вимогам і є схожими у всіх установах і

країнах. Болонський процес був запущений у 1999 році, і з тих пір до нього приєдналися сорок вісім країн, а також усі учасники Європейського Союзу та Європейської економічної зони [1].

Болонський процес мав значний вплив на академічну мобільність в ЄПВО, оскільки він допоміг створити більш узгоджену та інтегровану систему вищої освіти в Європі. Крім того, це спричинило запровадження загальноприйнятих практик і вимог щодо визнання освітніх кваліфікацій, що полегшило студентам навчання за кордоном і ідентифікацію їхніх кваліфікацій після повернення до рідної країни. Запровадження спільних структур ступенів і процедур забезпечення якості в рамках Болонського процесу сприяло більшій мобільності студентів і викладачів у межах ЄПВО. Крім того, створення ЄПВО створило більш гармонізовану і прозору систему вищої освіти в Європі, що ще більше сприяло академічній мобільності. Болонський процес також стимулював розвиток спільних дипломних програм і визнання періодів навчання за кордоном, що ще більше сприяло академічній мобільності в ЄПВО[2].

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)[28] призначена для полегшення визнання періодів навчання, проведених студентами в різних вищих навчальних закладах в межах ЄПВО. ЄКТС забезпечує стандартний спосіб вимірювання обсягу навчання на основі навчального навантаження, необхідного для завершення курсу. Навантаження студента включає весь час, витрачений на самостійне навчання, відвідування аудиторних занять та практичну роботу. Навантаження виражається в "кредитах ЄКТС", які нараховуються студентам за успішне завершення курсу. Один кредит ЄКТС відповідає 25-30 годинам навчального навантаження студента, включаючи контактні години та самостійну роботу. ЄКТС має на меті забезпечити визнання результатів навчання, досягнутих студентами в інших закладах, та полегшити перезарахування зароблених кредитів з одного вищого навчального закладу до іншого. Ця система сприяє академічній мобільності, дозволяючи

студентам легше отримати доступ до курсів, які викладаються різними мовами, мати більше можливостей скористатися різноманітними академічними моделями та розширити свій досвід навчання[24].

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система була розроблена як основа для академічного визнання, накопичення і трансферу навчальних кредитів, отриманих студентами під час навчання у вищих навчальних закладах. ЄКТС сприяє мобільності студентів в межах ЄПВО, оскільки кредити можна переносити з одного закладу до іншого, що дозволяє визнавати періоди навчання за кордоном. Крім того, ЄКТС забезпечує прозорість і порівнянність кваліфікацій, забезпечуючи спільну мову для вищих навчальних закладів і дозволяючи їм співпрацювати в розробці навчальних програм і механізмів студентської мобільності. Завдяки ЄКТС студенти отримують транскрипт, який містить детальний опис прослуханих курсів, зароблених кредитів та отриманих оцінок, що полегшує приймаючим закладам визнання та зарахування кредитів за попереднє навчання. Таким чином, ЄКТС відіграє вирішальну роль у сприянні академічній мобільності в межах ЄПВО, усуваючи перешкоди, пов'язані з процесом перезарахування та накопичення кредитів, і забезпечуючи чітку структуру навчальних програм, яка визнається в усіх навчальних закладах і країнах [10].

Визнання академічних кваліфікацій є важливим аспектом академічної мобільності в ЄПВО. Процес визнання забезпечує прозору та справедливую оцінку кваліфікацій, отриманих у різних освітніх системах та країнах, а також гарантує, що ці кваліфікації є співставними та можуть бути передані за кордон. Це дозволяє студентам отримати визнання їхніх навчальних досягнень і дає їм право на вступ до вищих навчальних закладів у різних країнах. Крім того, визнання сприяє мобільності академічного персоналу та допомагає створити пул висококваліфікованих фахівців відповідно до цілей Болонського процесу. Європейська рамка кваліфікацій (ЄРК) [34] відіграє вирішальну роль у сприянні визнанню кваліфікацій в ЄПВО, полегшуючи порівняння і розуміння кваліфікацій у різних країнах і системах освіти. Її

застосування забезпечує визнання кваліфікацій відповідно до результатів навчання, а не процесу навчання чи місця навчання. Тому важливо створити єдину систему визнання, яка ґрунтується на чітких і прозорих критеріях і забезпечує рівне ставлення до всіх кваліфікацій, отриманих в ЄПВО.

Європейська рамка кваліфікацій [34] – це інструмент, який сприяє визнанню кваліфікацій у ЄПВО. ЄРК має на меті полегшити порівняння кваліфікацій між різними країнами та освітніми системами, а також сприяти прозорості та мобільності в межах ЄПВО. ЄРК досягає цих цілей, забезпечуючи загальну довідкову структуру для опису та порівняння кваліфікацій, засновану на результатах навчання та компетентностях. Кваліфікації поділяються на вісім конкретних ступенів на основі знань, здібностей і навичок, необхідних для їх досягнення, причому перший ступінь вказує на найнижчий ступінь кваліфікації, а ступінь восьмий – на найкращий (див. додаток А). ЄРК також сприяє використанню різноманітних інструментів для визнання кваліфікацій, включаючи ЄКТС, Europass та Європейський паспорт кваліфікацій для біженців. Ці інструменти допомагають полегшити передачу та визнання кваліфікацій через кордони, а також сприяють навчанню впродовж життя та розвитку кар'єри в межах ЄПВО[5].

Реалізація основних принципів академічної мобільності в ЄПВО стикається з певними проблемами, які необхідно вирішити для успішного виконання програм академічної мобільності. Ці виклики існують у вигляді мовних бар'єрів, відмінностей в академічних стандартах і вимогах, недостатнього фінансування програм мобільності, а також культурних відмінностей і труднощів адаптації. Крім того, спостереження за цими викликами має важливе значення для усвідомлення обмежень, які вони створюють, і розробки ефективних стратегій їх подолання. Виявлення та пом'якшення цих проблем сприятиме оптимізації програм академічної мобільності в ЄПВО, що в подальшому може сприяти обміну знаннями та розширенню освітнього досвіду студентів.

Мова є важливою для академічної мобільності, оскільки вона сприяє обміну інформацією та думками між студентами, викладачами та установами з різних країн. Однак мовні бар'єри створюють значні проблеми для успішної реалізації програм академічної мобільності. У ЄПВО, де мобільність заохочується для сприяння освітньому та міжкультурному обміну, мовні бар'єри можуть перешкоджати досягненню цих цілей і створювати додаткові перешкоди для студентів та науковців, які прагнуть взяти участь у програмах мобільності. Хоча володіння мовою залишається найважливішим компонентом академічної мобільності, недостатнє володіння мовою приймаючої країни може призвести до проблем у спілкуванні, розумінні та інтеграції. Це, в свою чергу, може перешкоджати отриманню ґрунтовних знань, розвитку міжкультурної компетентності та створенню значущих мереж і співпраці. У світлі цих проблем необхідно докласти зусиль для подолання мовних бар'єрів за допомогою скоординованих та ефективних програм мовної підготовки, стандартизованого оцінювання рівня володіння мовою та сприятливого мовного середовища як вдома, так і за кордоном.

Відмінності в академічних стандартах і вимогах становлять значний виклик для реалізації основних принципів академічної мобільності в ЄПВО. Ці розбіжності проявляються в різних формах, таких як відмінності в цілях навчальних програм, методах викладання, методах оцінювання та освітній культурі. У деяких випадках ці відмінності призводять до того, що студенти змушені проходити додаткові курси або складати тести, щоб виконати освітні вимоги приймаючої країни. Крім того, відсутність єдиної системи академічних стандартів і вимог в ЄПВО ускладнює оптимізацію перезарахування і порівняння академічних кредитів між навчальними закладами та країнами. Таким чином, ці відмінності необхідно усунути, щоб сприяти безперешкодному обміну студентами та викладачами в межах ЄПВО та сприяти розвитку інтегрованого Європейського простору вищої освіти.

Недостатнє фінансування програм мобільності є викликом для реалізації основних принципів академічної мобільності в ЄПВО. Дефіцит

фінансових ресурсів, необхідних для організації та проведення програм мобільності, може перешкоджати можливості студентів і співробітників брати участь в академічній мобільності. Це може призвести до обмеженої кількості доступних можливостей мобільності та посилення конкуренції серед претендентів на такі можливості. Нестача фінансування може також призвести до обмеження тривалості та обсягу програм мобільності, зменшуючи потенційні переваги академічної мобільності. Вплив недостатнього фінансування програм мобільності на систему освіти в ЄПВО та досягнення її цілей необхідно розглянути, щоб забезпечити повну реалізацію потенціалу академічної мобільності.

Проблема подолання культурних відмінностей та труднощів адаптації виникає в процесі реалізації основних принципів академічної мобільності в ЄПВО. Ця проблема пов'язана з тим, що обмін студентами та науково-педагогічними працівниками передбачає переїзд до іншої країни з іншими культурними нормами, цінностями та соціальними практиками. Ці відмінності можуть призвести до культурного шоку, який може мати негативний вплив на досвід мобільності та академічну успішність. Труднощі адаптації також можуть виникнути через мовний бар'єр та відмінності в освітніх системах і академічних стандартах приймаючої та рідної країн. Вирішення цих культурних та адаптаційних проблем вимагає розробки ефективних механізмів підтримки, таких як програми наставництва, культурні тренінги та орієнтація, мовні курси та тренінги з міжкультурної комунікації. Такі програми можуть допомогти студентам і співробітникам інтегруватися в приймаюче академічне і соціальне середовище, адаптуватися до нового культурного контексту і підвищити якість їхнього досвіду мобільності.

Отже, основні ідеї академічної мобільності всередині Європейського простору вищої освіти, які обговорювалися в цьому підрозділі, можна підсумувати як сприяння мобільності студентів і викладачів, підвищення якості та відповідності вищої освіти, а також сприяння співпраці та взаємодії

між академічними установами по всій Європі. Ці ідеї підтримуються за допомогою таких проектів, як Болонський процес [27], Європейська система передачі та накопичення кредитів [28] і визнання освітніх кваліфікацій через Європейську рамку кваліфікацій [34]. Незважаючи на мовні бар'єри, відмінності в академічних стандартах і вимогах, недостатнє фінансування програм мобільності, культурні відмінності та труднощі адаптації, вирішення цих проблем є важливим для реалізації переваг академічної мобільності в європейському цифровому освітньому просторі. Не вирішення цих проблем може стати на заваді успішному впровадженню та продовженню програм академічної мобільності, які мають вирішальне значення для розвитку висококваліфікованої та обізнаної робочої сили в цифровому суспільстві, що стрімко розвивається. Дуже важливо розширити стратегії та правила, спрямовані на подолання цих складних ситуацій і створення сприятливого середовища для академічної мобільності. Крім того, вирішення цих проблем вимагатиме співпраці між численними зацікавленими сторонами разом із навчальними закладами, урядами та міжнародними корпораціями, на додаток до активної участі студентів і викладачів.

1.3. Ключові вектори розвитку академічної мобільності в законодавчих документах України

Нормативно-правова база, що регулює програми академічної мобільності студентів, включає складну систему законів, нормативно-правових актів та політик як на національному, так і на інституційному рівнях. Основним нормативно-правовим документом, що регулює програми академічної мобільності в Україні, є Закон України "Про вищу освіту" [11], який встановлює принципи та загальні положення, що регулюють організацію та функціонування закладів вищої освіти, а також їхні відносини з іншими учасниками освітнього процесу.

Зокрема, розділ XIII Закону України "Про вищу освіту" присвячений міжнародному співробітництву та академічній мобільності, окреслюючи правові засади розробки та реалізації програм академічної мобільності. Окрім цього закону, існують інші нормативно-правові акти, які надають додаткові рекомендації та вимоги до програм академічної мобільності, наприклад, Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність" [12].

Університети та інші заклади вищої освіти в Україні також мають власні внутрішні політики та положення, що регулюють програми академічної мобільності, які повинні відповідати національній законодавчій базі. Ці інституційні політики та положення часто містять додаткову інформацію про вимоги та процедури участі в програмах академічної мобільності, такі як критерії прийнятності, процедури подання заявок та правила перезарахування кредитів.

Слід зазначити, що законодавча база, яка регулює освітню мобільність в Україні, потребує постійного перегляду та вдосконалення, оскільки країна прагне привести систему вищої освіти у відповідність до європейських стандартів і найкращих практик. Таким чином, для зацікавлених сторін, залучених до академічної мобільності, важливо бути в курсі будь-яких змін або оновлень у відповідній законодавчій та політичній базі.

Основні особливості та вимоги до програм академічної мобільності студентів регулюються законодавчою базою України. Система правил і інструкцій, пов'язаних з цими програмами, розроблена для того, щоб гарантувати, що студенти отримають хорошу підготовку та можливість скористатися міжнародним досвідом. Вимоги до програм академічної мобільності включають виконання академічних стандартів та стандартів володіння мовою, а також дотримання адміністративних процедур відбору та зарахування до закладів-партнерів. Українська правова система також передбачає визнання академічних кредитів і ступенів, отриманих за кордоном, на додаток до захисту прав та інтересів студентів під час

навчання. Крім того, законодавча база вимагає, щоб програми академічної мобільності були узгоджені з освітніми цілями і завданнями українських університетів і ширшої національної освітньої системи. Загалом, нормативно-правова база, що регулює програми академічної мобільності студентів в Україні, відображає прагнення країни сприяти розвитку міжнародної освіти.

Нормативно-правова база, що регулює програми академічної мобільності науково-педагогічних працівників в Україні, визначається відповідними законами, нормативно-правовими актами та політикою. Основними законодавчими актами, що регулюють освітню мобільність науково-педагогічних працівників, є Закон України «Про вищу освіту» [11], який закріплює правові основи міждержавного співробітництва в галузі освіти, та Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [13], яка регулює академічну мобільність у контексті наукового та науково-технічного співробітництва.

Так само програми академічної мобільності науково-педагогічних працівників в Україні регулюються за допомогою Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність" [12], яке визначає методичні принципи та процеси організації та реалізації програм академічної мобільності.

Крім того, Україна підписала різні міжнародні угоди та конвенції, спрямовані на сприяння академічній мобільності, такі як Болонський процес [27] та Лісабонська "Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні" [8]. Ці угоди забезпечують основу для визнання академічних кваліфікацій та реалізації спільних академічних програм і дослідницьких проектів, що значно полегшує академічну мобільність для науково-педагогічних працівників.

Загалом, нормативно-правова база для програм академічної мобільності науково-педагогічних працівників в Україні є всеосяжною і забезпечує міцний фундамент для міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та

наукових досліджень. Але, тим не менш, є деякі проблеми, які потрібно вирішити, щоб можна було повніше зрозуміти потенціал програм академічної мобільності науково-педагогічних працівників в Україні.

Розглянемо основні особливості та вимоги до програм академічної мобільності для науково-педагогічних працівників в рамках української правової системи. Програми академічної мобільності адмініструються та регулюються Міністерством освіти і науки України, яке встановлює керівні принципи та вимоги до участі в них. Заклади, які бажають брати участь у програмах академічної мобільності, повинні відповідати цим керівним принципам і вимогам, щоб мати право на фінансування.

Науково-педагогічні працівники, які беруть участь у програмах мобільності, повинні бути пов'язані з українським закладом і мати щонайменше два роки досвіду викладання або наукових досліджень. Крім того, вони повинні добре володіти мовою викладання у приймаючому закладі та мати відповідну кваліфікацію і досвід для програми, в якій вони бажають взяти участь.

Тривалість програм мобільності для науково-педагогічних працівників може варіюватися залежно від типу програми та доступного фінансування. Програми зазвичай тривають від одного до дванадцяти місяців і можуть включати викладання, дослідження або поєднання кожного з них.

Участь у програмах академічної мобільності для науково-педагогічних працівників може вимагати додаткових адміністративних процедур, таких як отримання віз, медичного страхування та дозволів на роботу. Українські навчальні заклади та науково-педагогічні працівники повинні бути обізнані з необхідними процедурами та вимогами для забезпечення успішної участі в цих програмах.

Загалом, українська законодавча база для програм мобільності науково-педагогічних працівників встановлює чіткі правила та вимоги до участі, що гарантує відбір лише кваліфікованих та досвідчених працівників.

Нормативно-правова база також допомагає регулювати адміністрування цих програм, забезпечуючи прозорість та підзвітність у їх реалізації.

З метою сприяння інтернаціоналізації та підвищенню якості освіти і досліджень через академічну мобільність, як український уряд, так і навчальні заклади впроваджують різноманітні заходи. Одним із таких заходів є розвиток стратегічних партнерств між українськими університетами та їхніми міжнародними партнерами. Ці партнерства сприяють обміну знаннями та досвідом, а також уможливають спільні дослідницькі проекти та спільні академічні програми.

Ще одним заходом, спрямованим на підвищення якості освіти та досліджень, є створення в українських університетах офісів інтернаціоналізації. Ці офіси відповідають за розробку та реалізацію політики і стратегій інтернаціоналізації, сприяння мобільності студентів і співробітників, а також заохочення міжнародної співпраці та кооперації.

Також, навчальні заклади додали курси англійської мови та різні програми мовної підтримки, щоб допомогти студентам і персоналу підвищити їхні мовні навички, що, у свою чергу, дозволяє їм брати більш ефективну участь у міжнародних освітніх програмах і проектах.

Крім того, були створені схеми фінансування та стипендії для підтримки програм мобільності як для студентів, так і для академічного персоналу. Ці програми надають фінансову допомогу для покриття таких витрат, як проїзд, проживання та інші супутні витрати, тим самим зменшуючи фінансовий тягар, який в іншому випадку може перешкодити деяким особам брати участь в академічній мобільності.

Загалом заходи, які вживаються українським урядом та навчальними закладами, спрямовані на сприяння інтернаціоналізації, підвищення якості освіти та навчання, а також посилення конкурентоспроможності України на міжнародній освітній арені[15].

Щоб оцінити ефективність заходів, спрямованих на підвищення якості освіти та наукових досліджень шляхом інтернаціоналізації в Україні,

важливо не забувати про численні ознаки. Однією з ключових ознак є кількість українських студентів і викладачів, які взяли участь у програмах академічної мобільності за кордоном, а також кількість іноземних студентів і викладачів, які потрапили сюди до українських навчальних закладів. Аналіз цих даних може пролити світло на ступінь інтернаціоналізації української вищої освіти та вплив програм академічної мобільності на цей процес.

Іншим важливим показником є рівень співпраці, налагодженої між українськими університетами та їхніми закордонними колегами. Це включає в себе кількість та обсяг спільних дослідницьких проєктів, а також кількість спільних дипломних програм та інших спільних заходів. Шляхом вимірювання рівня співпраці та взаємодії цілком можливо визначити, наскільки українським університетам вдалося зарекомендувати себе як активних учасників світової академічної спільноти.

Однак, незважаючи на ці зусилля, існує низка викликів, які перешкоджають ефективності цих заходів. Однією з основних проблем є брак інвестицій і джерел для інтернаціоналізації. Багато українських університетів стикаються з фінансовими обмеженнями і не в змозі надати належну підтримку студентам і співробітникам, які бажають взяти участь у програмах академічної мобільності. Це обмежує кількість учасників і обсяг програм, які можуть бути запропоновані.

Серед інших проблем – мовні бар'єри, культурні відмінності та адміністративні перепони. Багато українських університетів борються за те, щоб їхні іноземні студенти та співробітники могли ефективно інтегруватися в академічні та соціальні спільноти, інакше це може призвести до ізоляції та недостатнього залучення. Крім того, бюрократичні перепони можуть ускладнювати студентам і співробітникам навігацію в процесі подачі заявок і затвердження програм академічної мобільності.

Стратегії та кращі практики, які можуть бути прийняті українськими університетами для подолання викликів у реалізації програм академічної

мобільності, в основному пов'язані з організаційними, фінансовими, мовними та культурними аспектами.

По-перше, необхідно встановити ефективні та прозорі адміністративні процедури для сприяння мобільності студентів та науково-педагогічних працівників. Це може включати організацію підготовчих заходів перед від'їздом, надання допомоги у вирішенні візових та імміграційних питань, а також встановлення чітких правил перезарахування та визнання кредитів [20].

По-друге, фінансові бар'єри можна подолати шляхом розробки грантових і стипендіальних програм, які б надавали фінансову підтримку студентам і викладачам, що в'їжджають і виїжджають. Крім того, університети можуть встановити партнерські відносини з міжнародними організаціями, фондами та бізнесом для забезпечення фінансування програм академічної мобільності.

По-третє, лінгвістичні та культурні бар'єри можуть бути подолані шляхом просування програм вивчення іноземних мов та розвитку навичок міжкультурної комунікації. Українські університети могли б налагодити партнерство з міжнародними університетами та мовними школами для проведення мовних курсів та надання послуг підтримки для студентів та викладачів, які приїжджають і від'їжджають, а також для тих, хто навчається за кордоном. Крім того, університети можуть організувати культурні заходи, програми обміну та ініціативи з інтернаціоналізації для підвищення міжкультурної компетентності своїх студентів і співробітників.

Подолання викликів, з якими стикаються українські університети в реалізації програм академічної мобільності, потребує комплексного та стратегічного підходу, що передбачає розробку ефективних адміністративних процедур, програм фінансової підтримки, а також мовних та культурних ініціатив. Ці стратегії можуть підвищити якість освіти та досліджень, сприяти інтернаціоналізації та зробити внесок у покращення конкурентоспроможної та прогресивної системи вищої освіти в Україні.

Отже, основні результати аналізу свідчать про те, що нормативно-правова база, яка регулює програми академічної мобільності студентів та викладачів в Україні, є добре сформованою, з чіткими правилами та політикою. Однак ефективність цих програм обмежується грошовими обмеженнями, адміністративним тягарем, а також культурними та мовними перешкодами. Заходи, спрямовані на покращення інтернаціоналізації та якості освіти і досліджень через академічну мобільність, мали неоднозначний успіх. Навіть не звертаючи уваги на те, що деякі установи досягли значного розвитку, інші все ще стикаються з труднощами у впровадженні цих програм і з'ясуванні їх повного потенціалу. Незважаючи на ці перешкоди, існують стратегії та першокласні практики, які українські університети можуть застосувати для подолання цих викликів, включно зі встановленням партнерства з закордонними академічними закладами, представленням більшої кількості мовних і культурних шкіл для студентів і персоналу та збільшенням інвестицій у програми мобільності. Українському уряду та академічним установам рекомендовано продовжувати сприяти та заохочувати академічну мобільність, оскільки вона відіграє важливу роль у розвитку досвіду та здібностей студентів і викладачів у цифровому суспільстві України. Можна підкреслити, що законодавча база відіграє вирішальну роль у сприянні академічній мобільності в Україні. Аналіз правової системи, що регулює програми академічної мобільності як для студентів, так і для викладачів, показав, що в рамках існуючої системи існують значні можливості та виклики. Незважаючи на значні зусилля, спрямовані на підвищення якості освіти та досліджень через інтернаціоналізацію, українські університети все ще стикаються з численними проблемами в реалізації програм академічної мобільності, включаючи фінансові, адміністративні, мовні та культурні бар'єри.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОГРАМ СТУДЕНТСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

2.1. Види та програми міжнародної академічної мобільності для студентства України

Програми академічної мобільності стали ключовим компонентом сучасної системи вищої освіти, сприяючи розвитку транскордонного співробітництва та обміну знаннями та здібностями. Для українських студентів вищих навчальних закладів такі програми надають унікальну можливість розширити культурні горизонти, отримати міжнародний досвід та покращити рівень володіння іноземними мовами. Подібним чином участь у програмах академічної мобільності може покращити кар'єрні можливості студентів, оскільки пропонує їм конкурентну перевагу на ринку праці та сприяє набуттю важливих соціальних здібностей, зокрема здатності до адаптації, спілкування та міжкультурної компетентності. Крім того, програми академічної мобільності сприяють інтернаціоналізації українських закладів вищої освіти, просуваючи академічну досконалість і полегшуючи обмін кращими практиками. Тому оцінка програм академічної мобільності для студентів українських вищих навчальних закладів є надзвичайно важливою, оскільки пропонує сучасне розуміння поточного розвитку та потенціалу цифрового суспільства, а також викликів, що стоять перед національною системою вищої освіти.

У цьому розділі проведено поглиблений аналіз програм міжнародної академічної мобільності, доступних для українських студентів вищих навчальних закладів. Розглянуто програми "Насіння для майбутнього 2021" [30] та "Wildau-KharkivITBridge 2022"[35], а також інші програми короткострокової мобільності, стипендії, літні школи/програми та програми обміну, щоб надати огляд можливостей, доступних для українських студентів у цій галузі. Крім того, будуть досліджуватися сильні та слабкі сторони

кожної програми, включаючи переваги та недоліки співпраці в цих ініціативах мобільності, а також досліджуватиме проблеми, з якими стикаються студенти, які намагаються скористатися цими можливостями.

Програму "Насіння для майбутнього 2021" можна охарактеризувати як унікальну програму міжнародної академічної мобільності, яка має на меті посилити передачу знань, сприяти кращому розумінню Китаю та його культури, а також покращити комунікацію та співпрацю в галузі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Ця програма фінансується компанією HuaweiTechnologiesCo., Ltd., провідним світовим постачальником ІКТ-інфраструктури та смарт-пристроїв, і надає можливість українським студентам вищих навчальних закладів взяти участь у двотижневій навчальній поїздці до Китаю. Під час поїздки студенти відвідують лекції та семінари про сучасні розробки та тенденції в ІКТ, відвідують штаб-квартиру та дослідницькі центри Huawei, дізнаються про китайський спосіб життя та традиції та спілкуються з професіоналами галузі та студентами з усього світу. Програма є висококонкурентною і вимагає суворого відбору на основі академічних досягнень, рівня володіння англійською мовою та інших критеріїв, визначених спонсором. Успішні учасники отримують сертифікати про завершення програми та стають частиною глобальної спільноти випускників цієї програми [29].

Програма "Насіння для майбутнього 2021" підтримує кілька видів академічної мобільності для українських студентів, включаючи онлайн та офлайн етапи програми. Онлайн етап включає віртуальні курси та лекції з передових ІКТ, таких як 5G, хмарні обчислення та штучний інтелект, спрямовані на надання студентам теоретичних знань у цій галузі. Офлайн етап програми передбачає можливість для студентів побувати в Китаї, особливо в штаб-квартирі Huawei в Шеньчжені, де вони можуть взяти участь у практичних семінарах і співпрацювати з фахівцями галузі над реальними проектами. Загалом, програма "Насіння для майбутнього 2021" пропонує поєднання онлайн та офлайн академічної мобільності для українських

студентів, які цікавляться ІКТ, та має на меті надати їм всебічні знання та навички у цій галузі.

Проаналізовано переваги та недоліки участі у програмі "Насіння для майбутнього 2021". Програма дає можливість українським студентам отримати корисний досвід і підвищити свою кваліфікацію в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Вона передбачає навчальні візити до Китаю, де студенти знайомляться з новими технологіями, передовими дослідженнями та розробками, а також інноваційним застосуванням ІКТ. Програма додатково дає студентам можливість поспілкуватися та налагодити стосунки з професіоналами в цій області. Беручи участь у програмі "Насіння для майбутнього 2021", студенти можуть отримати цінну інформацію про останні тенденції та розробки у своїй галузі та розширити свої культурні горизонти. Однак у програмі є певні недоліки, які слід враховувати. Учасники повинні мати певний рівень володіння англійською мовою, оскільки програма проводиться англійською мовою. Крім того, програма є дуже вибірковою та приймає лише обмежену кількість студентів щороку. Так само програма покриває ціни на проїзд і житло, однак вартість проживання, включаючи харчування та щоденні витрати, не покривається. Незважаючи на ці недоліки, програма "Насіння для майбутнього 2021" дає українським студентам цінну можливість поглибити свої знання та навички у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, отримати практичний досвід і налагодити зв'язки з фахівцями в цій галузі.

Програму "Wildau-KharkivITBridge 2022" можна охарактеризувати як ініціативу транскордонної академічної мобільності, спрямовану на сприяння співпраці та обміну знаннями між студентами, науковцями та галузевими експертами з України та Німеччини. Програма розроблена, щоб надати українським студентам можливість отримати практичний досвід у сфері інформаційних технологій (ІТ) через співпрацю в різних ІТ-проектах і семінарах, підготовлених за підтримки приймаючого університету, Технічного університету прикладних наук Вільдау. Очікується, що програма

"Wildau-KharkivITBridge 2022" сприятиме розвитку ІТ-індустрії в обох країнах та зміцненню культурних та академічних зв'язків між Україною та Німеччиною. Планувалося, що програма триватиме один навчальний рік, протягом якого студенти зможуть взяти участь у різноманітних заходах, які допоможуть їм розширити свої знання та здібності в ІТ [14].

Програма "Wildau-KharkivITBridge 2022" підтримує різні види академічної мобільності, спрямовані на сприяння міжнародному обміну та співпраці між українськими студентами. Ці типи мобільності включають, однак не обмежуються:

- **Короткострокові навчальні візити:** Вони дозволяють студентам брати участь у швидких навчальних курсах, організованих через приймаючий університет, надаючи можливість отримати спеціальні знання та навички з обраної дисципліни.
- **Стажування:** Студенти працюють у приймаючій організації, що дозволяє їм застосовувати свої академічні навички та знання в професійному середовищі, набуваючи при цьому практичного досвіду.
- **Спільні дослідницькі проекти:** Дозволяють студентам брати участь у дослідницькій співпраці з окремими особами або командами з приймаючого університету, установ або галузей, надаючи можливості для передачі знань і сприяючи міжкультурному розумінню та інноваціям.
- **Мовні курси:** дають студентам можливість набути або покращити свої мовні здібності, сприяючи спілкуванню та взаємодії з людьми з унікальних культур і різних верств суспільства.

Ці різновиди мобільності покликані сприяти академічному та професійному вдосконаленню студентів, дозволяючи їм розширити основні здібності, необхідні для досягнення цифрового суспільства України та роботи на глобальному ринку.

Переваги та недоліки участі у програмі "Wildau-KharkivITBridge 2022" можна представити наступним чином:

Переваги:

- Покращення академічних та професійних навичок у сфері ІТ через участь у лекціях, семінарах та практичних тренінгах.
- Покращення академічних та дослідницьких навичок через знайомство з іншим академічним середовищем та навчальною програмою.
- Розвиток крос-культурних компетенцій та глобального мислення.
- Можливість побудувати міжнародні мережі та співпрацювати зі студентами та викладачами Університету прикладних наук Вільдау.
- Розширені перспективи працевлаштування та кар'єрні можливості завдяки набуттю нових навичок та знань.

Недоліки:

- Суворі критерії вибору, які можуть обмежити кількість студентів, які можуть брати участь у програмі.
- Обмежена тривалість програми.
- Обмежена кількість місць, які можуть не вмістити всіх зацікавлених кандидатів, які відповідають вимогам програми.
- Академічні та логістичні проблеми, такі як пропуск занять або іспитів у рідному університеті та забезпечення перезарахування кредитів.
- Обмеженість можливостей працевлаштування для учасників після завершення програми.

Важливо зазначити, що переваги та недоліки участі в програмі "Wildau-KharkivITBridge 2022" можуть відрізнятися залежно від індивідуальних обставин та перспектив. Отже, студентам рекомендується уважно розглянути свої освітні, особисті та професійні цілі раніше, ніж подавати заявку на програму.

Щодо вимог до участі у цих програмах академічної мобільності, то їх можна розглянути в таблиці 1.

Таблиця 1. Вимоги до кандидатів на участь у програмах

Насіння для майбутнього 2021	Wildau-Kharkiv IT Bridge 2022
Повинні бути громадянами України	Повинні бути студентами денної форми навчання в українських ЗВО
Володіння англійською мовою	Повинні мати достатній рівень володіння англійською мовою, щоб брати участь у курсових роботах і заходах, які проводяться англійською мовою
Повинні бути зараховані на другий або третій курс бакалаврату в університетах України за однією з таких галузей: інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ), інженерія або інші суміжні галузі.	Повинні мати спеціалізацію в одній із таких галузей: комп'ютерні науки, інформаційні технології, інженерія програмного забезпечення або суміжні галузі
Повинні мати сукупний середній бал 3,0 або вище	Повинні закінчити щонайменше два роки навчання за своєю програмою
Повинні бути зацікавлені у професії в галузі телекомунікацій	
Повинні бути готові взяти участь у 4-тижневій навчальній програмі в Китаї, яка включає в себе поглиблену курсову роботу з сучасних тенденцій у телекомунікаційній галузі, на додаток до культурних і розважальних заходів	
Повинні демонструвати рішучу прихильність до академічної досконалості, особистому вдосконаленню та залучення до громадської діяльності	

Крім того, кандидати програми "Насіння для майбутнього 2021" повинні заповнити аплікаційну форму, надати резюме, мотиваційний лист та академічну довідку. Процес відбору може також включати співбесіду з представником програми. Слід зазначити, що дотримання цих вимог не

гарантує зарахування на програму. Процес відбору є надзвичайно висококонкурентним, і кандидати оцінюються за різними параметрами, включаючи загальну продуктивність навчання, дослідницький потенціал, особисті досягнення та лідерські якості.

Також слід зазначити, що кваліфікаційні вимоги програми "Wildau-KharkivITBridge 2022" можуть бути змінені та оновлені організаторами програми в будь-який час. Дуже важливо уважно вивчити та оцінити вимоги до кожної програми міжнародної академічної мобільності, оскільки невиконання цих вимог також може призвести до дискваліфікації з програми. Крім того, студенти повинні взяти до уваги свої особисті та освітні бажання, так само як потенційні переваги та недоліки кожної програми, перш ніж з'ясувати, чи варто подавати заявку та брати участь у вибраній програмі.

Порівняння програм міжнародної академічної мобільності для українських студентів базувалося на кількох критеріях. Ці критерії включають типи мобільності, які підтримуються програмами, вимоги до студентів, переваги та недоліки участі в програмах, а також виклики, з якими стикаються студенти, які беруть участь у програмах. На основі цих критеріїв була проведена детальна оцінка кожної програми. В результаті аналізу було виявлено, що програма "Насіння для майбутнього 2021" пропонувала можливість довгострокової мобільності для українських студентів у галузі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Програма надала студентам можливість глибше ознайомитись із сучасними технологічними досягненнями в галузі ІКТ та взяти участь у культурному обміні. Але програма була обмежена студентами ІКТ, а процес відбору був надзвичайно конкурентним, що ускладнювало вступ багатьом студентам.

З іншого боку, програма "Wildau-KharkivITBridge 2022" пропонувала українським студентам можливість короткострокової мобільності. Програма була спрямована на підвищення навичок студентів у розробці програмного забезпечення та управлінні ІТ-проектами. Програма надала можливість поспілкуватися з викладачами та студентами з багатьох вищих навчальних

закладів, детальніше проаналізувати їхні методи викладання та дослідницьку практику. Але програма була відкрита лише для обмеженого кола студентів, а швидка тривалість програми обмежувала обсяг навчання.

Загалом, можна зробити висновок, що обидві програми "Насіння для майбутнього 2021" та "Wildau-KharkivITBridge 2022" мають свої сильні та слабкі сторони. Програма "Насіння для майбутнього 2021" пропонує, хоч і не велику, перспективу довгострокового навчання, тоді як програма "Wildau-KharkivITBridge 2022" пропонує короткостроковий, але інтенсивний навчальний досвід. Вимоги до учасників обох програм відповідають результатам навчання, хоча процес відбору на програму "Насіння для майбутнього" занадто високонкурентний. Тому рекомендується зробити процес відбору на програми міжнародної академічної мобільності більш прозорим і відкритим для ширшого кола студентів.

Виклики, з якими стикаються студенти, що беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності в Україні, є різноманітними та багатогранними і можуть бути проаналізовані з різних точок зору[31]. Один з ключових викликів, пов'язаний з процедурою адаптації до абсолютно нового академічного та культурного середовища, яка може стати важким досвідом для багатьох студентів. Незвичні методи викладання, різні академічних норми та очікування, подолання мовних бар'єрів також можуть становити значні труднощі для студентів. Ще один виклик пов'язаний із соціальним та емоційним впливом міжнародної мобільності на студентів, який може бути як позитивним, так і негативним. З одного боку, студенти можуть зав'язати нові дружні стосунки і познайомитися з культурою, а також отримати цінні здібності та знання, які можуть бути використані у своїй майбутній кар'єрі. На противагу цього ж, вони можуть відчувати почуття ізоляції, туги за домом і культурної дезорієнтації, що може вплинути на їх успішність у навчанні та загальне самопочуття. Фінансові обмеження також можуть бути великою проблемою для студентів, особливо для тих, хто походить з бідних сімей або з обмеженим доступом до стипендій та фінансової допомоги. Надмірні

витрати на подорож за кордон, проживання та витрати на заняття можуть ускладнити участь багатьох студентів у програмах мобільності, що може обмежити їхні академічні та професійні можливості. Нарешті, питання, пов'язані з бюрократичними процедурами та адміністративною підтримкою, також можуть стати джерелом труднощів для студентів, які беруть участь у програмах мобільності. Отримання віз, організація логістики подорожі та проходження складних адміністративних процедур може забирати багато часу, що може викликати стрес і занепокоєння у студентів, які і без того стикаються з численними проблемами. Університетам і політикам дуже важливо зрозуміти та вирішувати ці проблеми, щоб сприяти вдосконаленню ефективних і сталих програм міжнародної академічної мобільності в Україні та сприяти більшій освітній співпраці та обміну на світовій арені.

Отже, у цьому підрозділі представлено огляд програм міжнародної академічної мобільності, доступних для українських студентів, з особливим акцентом на програмах "Насіння для майбутнього 2021" та "Wildau-KharkivITBridge 2022". Порівняння програм дозволило визначити їхні сильні та слабкі сторони, а також обговорити виклики, з якими стикаються студенти, які беруть участь у програмах. Суттєвий аналіз, проведений у цьому розділі, мав на меті забезпечити краще розуміння поточного стану програм академічної мобільності для українських студентів у цифровому суспільстві, що може стати передумовою для вдосконалення майбутніх проектів у цій сфері.

2.2. Аналіз міжнародного щорічного симпозіуму BOBCATSSS 2022: переваги та недоліки

Міжнародний щорічний симпозіум BOBCATSSS [22] є відомим академічним форумом, який надає можливість професіоналам, студентам та науковцям у галузі бібліотекознавства та інформаційних наук (БІН) обмінятися ідеями, поділитися знаннями та зробити свій внесок у розвиток

галузі. Він забезпечує платформу для обговорення сучасних тенденцій і викликів у індустрії бібліотечної та інформаційної справи, а також для вивчення потенціалу останніх технологій та інновацій. Очікувалося, що BOBCATSSS 2022 [21] приверне увагу широкого кола учасників з усього світу, включаючи студентів, викладачів та дослідників. Цей симпозіум є значною подією, що викликає інтерес до академічної мобільності студентів вищих навчальних закладів в Україні.

Важливість та актуальність міжнародного щорічного симпозіуму BOBCATSSS для академічної мобільності здобувачів вищої освіти в Україні очевидна з його спрямованості на сприяння міжнародному співробітництву та обміну ідеями між студентами та професіоналами. Симпозіум надає студентам платформу для взаємодії зі своїми однолітками та фахівцями з різних країн, вивчаючи різні погляди та методи освітнього та експертного розвитку. Крім того, участь у BOBCATSSS може покращити навички міжкультурної комунікації студентів, а також сприяти розвитку глобалізації мислення, що є ключовими компетенціями в сучасному цифровому суспільстві.

BOBCATSSS(аббревіатура від міст залучених до кооперації: Будапешт, Осло, Барселона, Копенгаген, Амстердам, Тампере, Штутгарт, Шеффілд і Сомбатхей)– це міжнародний щорічний симпозіум, спрямований на підвищення академічної мобільності студентів вищих навчальних закладів. Симпозіум проводиться щорічно, починаючи з 1993 року, і його основними цілями є створення платформи для студентів і спеціалістів для обміну знаннями та досвідом, сприяння навчальному та професійному вдосконаленню, а також сприяння міждисциплінарній співпраці[23].

Тематика BOBCATSSS 2022 зосереджена навколо сучасних тенденцій та перспектив, пов'язаних з академічною мобільністю в цифровому суспільстві. Вони покривають широкий спектр проблем, таких як, але не обмежуючись цим, цифрова грамотність та інновації, великі дані та аналітика, управління інформацією та нові технології.

Потенційні відвідувачі BOBCATSSS різноманітні і включають широке коло осіб, залучених до сектору вищої освіти. Подія призначена для студентів, викладачів, практиків і дослідників, які зацікавлені в аналізі сучасних розробок і проблем у сфері бібліотекознавства та інформатики. Симпозіум пропонує членам цінну платформу для обміну думками, досвідом і найкращими практиками з іншими фахівцями в цій темі. Він надає можливість учасникам налагодити зв'язки з іншими особами та організаціями бібліотечної та інформаційної спільноти і встановити цінні контакти. Загалом, цільова аудиторія BOBCATSSS не обмежується якоюсь конкретною групою чи професією, а скоріше охоплює різноманітну групу осіб, які захоплені сферою бібліотечної та інформаційної науки.

Місце і дата проведення симпозіуму BOBCATSSS 2022 були визначені задовго до його початку і широко розрекламовані через різні медіа-канали. Симпозіум було заплановано провести в Белфасті, Північна Ірландія, з 31 січня по 2 лютого 2023 року. Місцем проведення заходу була обрана Бібліотека МакКлей, яка є частиною кампусу Королівського університету в Белфасті і слугувала ідеальним місцем для цього академічного зібрання. Вибір місця проведення заходу ґрунтувався на низці факторів, серед яких відмінне оснащення бібліотеки, її центральне розташування в межах міста і репутація центру академічних досліджень та інновацій. Загалом, місце і дата проведення симпозіуму BOBCATSSS 2022 були ретельно підібрані, щоб забезпечити максимальну участь і залучення як академічних фахівців, так і студентів.

Участь у симпозіумі BOBCATSSS має кілька переваг для студентів вищих навчальних закладів України. По-перше, симпозіум дає студентам платформу для участі в наукових дискусіях та обміну ідеями з фахівцями своєї галузі. Він пропонує студентам можливість розширити свої знання та отримати корисне розуміння сучасних тенденцій і практик у відповідних сферах. По-друге, симпозіум дає студентам можливість спілкуватися з різними експертами та потенційними роботодавцями. Це може призвести до

кар'єрних можливостей, співпраці та менторських зв'язків, які можуть принести велику користь академічному та професійному розвитку студентів. Зрештою, симпозіум дає студентам можливість дізнатися про різні культури та міжнародні перспективи, що може покращити їхні соціальні та комунікаційні навички, а також їх адаптацію до різноманітних середовищ.

Заходи, у яких учасники BOBCATSSS можуть взяти участь, включають: різноманітні академічні та професійні панелі з бібліотечних та інформаційних наук, а також управління інформацією загалом; інтерактивні сесії та круглі столи, присвячені сучасним темам у цій галузі; а також передконференційні семінари, що пропонують практичний досвід і тренінги з відповідного програмного та апаратного забезпечення, розроблені з метою покращення навичок і компетенцій професіоналів, які працюють у сфері бібліотекознавства та інформатики. Крім того, учасники мають можливість поспілкуватися з науковцями-однодумцями та практиками та отримати нове розуміння деяких із найбільш нагальних проблем, з якими стикається інформаційний ландшафт, що стрімко розвивається в епоху цифрових технологій.

Участь у симпозіумі BOBCATSSS надає можливість українським студентам вищих навчальних закладів підвищити свій академічний та професійний розвиток. Беручи участь у різноманітних семінарах, лекціях та різних заходах, представлених на симпозіумі, студенти можуть отримати корисні знання та здібності, застосовні до їхньої галузі навчання. Крім того, участь у симпозіумі дозволяє студентам спілкуватися з різними професіоналами та студентами в їхніх галузях, що може створити можливості для співпраці, наставництва та майбутнього професійного зростання. Загалом, участь у симпозіумі BOBCATSSS є цінною інвестицією для українських студентів вищих навчальних закладів, які прагнуть покращити свої академічні та професійні перспективи.

При відвідуванні BOBCATSSS можуть виникнути певні потенційні недоліки, які можуть відлякувати українських студентів. Одним з таких

недоліків є можливий мовний бар'єр, оскільки презентації та дискусії на симпозіумі, відбуватимуться англійською, а також іншими мовами. Це може бути проблемою для людей, які не розмовляють мовами, що використовуються на симпозіумі, і може обмежити їхню здатність повноцінно брати участь у пропонованих семінарах, лекціях і дискусіях. У таких випадках учасникам може бути важко повністю зрозуміти зміст матеріалу конференції, і це негативно вплине на їхній досвід. Але слід зазначити, що ці проблеми можна пом'якшити шляхом надання послуг перекладу та мовної підтримки особам, які цього потребують.

Зрештою, час, необхідний для участі в симпозіумі, може бути недоліком для деяких студентів, оскільки вони можуть пропустити уроки чи інші навчальні зобов'язання. Але, плануючи заздалегідь і домовляючись зі своїми викладачами, студенти можуть зменшити вплив своєї відсутності та зможуть наздогнати свою роботу за курсом після повернення.

Загалом, важливо визнати потенційні завади для відвідування таких конференцій, як BOBCATSSS 2022, щоб можна було вжити заходів для забезпечення інклюзивного та позитивного досвіду для всіх учасників. Хоча BOBCATSSS може становити певні виклики для українських студентів, ці недоліки можна подолати за допомогою проактивних заходів та планування. Переваги участі в симпозіумі, які включають покращений навчальний та професійний розвиток, роблять його цінною можливістю, якою не можна нехтувати.

Отже, аналіз міжнародного щорічного симпозіуму BOBCATSSS дає цінну інформацію про переваги та потенційні недоліки участі в програмах академічної мобільності для студентів українських закладів вищої освіти. Симпозіум пропонує серію семінарів, лекцій та інших заходів, які могли б зробити внесок у навчання та підвищення кваліфікації студентів. Хоча мовний бар'єр може бути проблемою для деяких учасників, його можна подолати за допомогою відповідної підготовки. Загалом, участь у таких програмах, як BOBCATSSS 2022, має важливе значення для українських

студентів, оскільки дає їм змогу ознайомитися з різноманітними перспективами та вдосконалити свої навички та знання, що дозволить їм процвітати в цифровому суспільстві України.

2.3. Перспективи розвитку академічної мобільності в програмах цифрової освіти для студентів-гуманітаріїв України

Сучасний стан програм академічної мобільності для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні, які включають програми цифрової освіти, характеризується зростаючим інтересом до перетину цих двох галузей. Програми цифрової освіти стають дедалі популярнішими як метод покращення навчання та залучення студентів, особливо в гуманітарних галузях, де традиційні методи навчання можуть бути не завжди ефективними. У той же час програми академічної мобільності розвиваються та примножуються, що дає студентам додаткові можливості для навчання за кордоном та отримати переваги світового досвіду.

Використання цифрових освітніх програм в ініціативах академічної мобільності все ще є відносно новим явищем, а емпіричні дослідження їхньої ефективності обмежені. Але є численні приклади успішних програм, які демонструють потенціал цього підходу. Наприклад, кілька університетів в Україні почали запроваджувати онлайн-курси як частину своїх програм академічної мобільності, що дозволяє студентам навчатися за кордоном, водночас залишаючись пов'язаними зі своїм вітчизняним університетом.

Незважаючи на ці позитивні зрушення, у сучасному стані програм академічної мобільності для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні, які включають програми цифрової освіти, існують також певні виклики та обмеження. Однією з головних проблем є дефіцит інфраструктури та ресурсів для керівництва цими ініціативами, особливо у сферах технологій і комунікацій. Подібним чином може виникнути потреба в додатковому навчанні та допомозі для викладачів і персоналу, залучених до

цих програм, а також потреба в розробці більш точних методів оцінки та аналізу для визначення їх ефективності.

Загалом, поточний стан програм академічної мобільності для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні, які включають програми цифрової освіти, є складним і динамічним. Оскільки цей підхід має багато можливостей і потенційних переваг, існують також широко поширені проблеми, які необхідно вирішити, щоб зрозуміти його повний потенціал.

Було визначено виклики та можливості, які є унікальними для студентівгуманітаріїв, коли йдеться про академічну мобільність та програми цифрової освіти. Однією з проблем є потенційні труднощі з перезарахуванням кредитів між навчальними закладами, особливо коли мова йде про курси з гуманітарних дисциплін. Це пов'язано з тим, що гуманітарні програми часто мають більш спеціалізовані навчальні плани і можуть бути менш стандартизованими в різних навчальних закладах.

Інший виклик – це потенційний брак дисциплінарної узгодженості в програмах цифрової освіти. Студентамгуманітаріям також може бути важко орієнтуватися в цих програмах через міждисциплінарний характер гуманітарних наук, який потребує більш детального знання різних предметних областей і методологій.

Однак для студентівгуманітаріїв існують також значні можливості, коли мова йде про академічну мобільність та програми цифрової освіти. Програми цифрової освіти можуть надати студентам гуманітаріям доступ до значно ширшого спектру ресурсів і дисциплінарних перспектив, які можуть покращити їхній освітній досвід і розширити їхні інтелектуальні горизонти. Академічна мобільність також може надати студентамгуманітаріям можливість навчатися і співпрацювати з науковцями з різних країн, що може ще більше збагатити їхнє розуміння обраної ними галузі.

Загалом, незважаючи на те, що існують виклики, які необхідно вирішувати, унікальні характеристики гуманітарних дисциплін також можуть

надати можливості для академічної мобільності та адаптації програм цифрової освіти до специфічних потреб студентів гуманітаріїв.

В Україні впроваджуються різноманітні програми та ініціативи цифрової освіти для студентів гуманітарних спеціальностей. Ці програми включають онлайн-курси та лекції, вебінари та форуми, дистанційні групові проекти та віртуальні стажування. Крім того, багато університетів пропонують програми змішаного навчання, які включають як онлайн, так і традиційне навчання в аудиторії. Ці програми, як правило, розроблені таким чином, щоб бути гнучкими та самостійними, що дозволяє студентам навчатися, коли їм зручно. Програми та ініціативи цифрової освіти для студентів гуманітаріїв в Україні мають на меті розширити доступ до освітніх ресурсів та створити більш інклюзивне середовище для навчання. Вони надають учням можливість спілкуватися зі своїми однолітками та викладачами незалежно від їх фізичного розташування. Також, ці програми можуть познайомити студентів з новими поглядами та думками, з якими вони тепер не зустрінуться у звичайному освітньому середовищі. Загалом, впровадження цифрових освітніх програм та ініціатив має потенціал для підвищення академічної мобільності студентів гуманітаріїв в Україні, оскільки вони пропонують гнучкі та інноваційні підходи до викладання та навчання.

Можна проаналізувати переваги та недоліки цифрових освітніх програм для студентів гуманітаріїв з точки зору їхнього потенціалу для посилення академічної мобільності. Ці програми можуть надати доступ до набагато ширшого спектру освітніх джерел, а також онлайн-посібників, електронних книг і баз даних. Це може дозволити студентам гуманітарних спеціальностей неупереджено взаємодіяти та досліджувати нові галузі, які, можливо, недоступні в їхніх вітчизняних університетах, таким чином підвищуючи свої знання та здібності. Крім того, цифрові освітні програми можуть допомогти подолати бар'єри для фізичної мобільності, такі як фінансові обмеження або візові обмеження, надаючи альтернативний засіб міжнародного навчання.

Однак є і недоліки. Цифровим освітнім програмам може бракувати соціального та культурного досвіду, який є невід'ємною частиною академічної мобільності, наприклад, занурення в нову мову чи культуру. Крім того, онлайн-навчання може вимагати надмірної самомотивації та дисципліни, що може бути важко для деяких студентів, особливо тих, хто звик до більш структурованого середовища в аудиторії. Також, якість і доступність цифрових ресурсів можуть відрізнятися, що може додатково вплинути на ефективність цих програм у сприянні академічній мобільності.

Загалом, цифрові освітні програми є багатообіцяючою можливістю для підвищення академічної мобільності студентів гуманітарних спеціальностей. Проте всі переваги та недоліки цих програм необхідно ретельно розглянути, щоб переконатися, що вони ефективно сприяють академічній мобільності та відповідають потребам студентів гуманітарних спеціальностей, які прагнуть отримати кращу підготовку в епоху цифрових технологій.

Можна виокремити деякі ключові тенденції та напрями розвитку академічної мобільності та програм цифрової освіти для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні. Вони полягають у зростаючому використанні он-лайн платформ і інструментів для полегшення дистанційного навчання та співпраці, зростаючому акценті на міждисциплінарних і міжкультурних поглядах в освітніх програмах і появі останніх педагогічних методів, які наголошують на експериментальному та проектному навчанні.

Подібним чином зростає важливість цифрової грамотності та здібностей серед студентів гуманітаріїв, таких як здатність орієнтуватися та критично оцінювати онлайн-ресурси, ефективно співпрацювати в цифровому середовищі та використовувати технології для передачі складних ідей та думок. Крім того, зростає інтерес до потенціалу цифрових освітніх програм для підвищення залученості, мотивації та досягнень студентів, зокрема в контексті академічної мобільності.

Однак важливо зауважити, що вдосконалення цифрових освітніх програм для студентів-гуманітаріїв в Україні також стикається з низкою викликів і перешкод, а також обмеженим доступом до технологій та інфраструктури, нерівністю цифрових навичок і ресурсів у різних областях і закладах, на додаток до турбот про якість та ефективність онлайн-викладання. Вирішення цих проблем вимагатиме комплексного та скоординованого підходу, що передбачає співпрацю між зацікавленими сторонами в секторі вищої освіти.

Потенціал цифрових освітніх програм для підвищення академічної мобільності та покращення освітнього досвіду студентів-гуманітаріїв в Україні є значним. Ці програми можуть надати студентам доступ до високоякісних освітніх джерел і матеріалів, які не завжди доступні в звичайних аудиторіях. Крім того, цифрові освітні програми можуть сприяти більшій співпраці та обміну між студентами та викладачами з різних закладів по всій Україні та за її межами, що може розширити потенціал академічної мобільності.

Крім того, програми цифрової освіти можуть допомогти студентам розширити набір дослідницьких та критичних навичок мислення, що може бути важливим для успіху в гуманітарних науках. Надаючи студентам можливість ознайомитися з різноманітними поглядами і науковими традиціями, програми цифрової освіти можуть допомогти їм стати більш поінформованими та активними громадянами своїх країн, а також і у світі.

Однак важливо зазначити, що потенційні переваги цифрових освітніх програм для академічної мобільності та збагачення освіти не є доконаними. Щоб реалізувати цей потенціал, необхідно вирішити деякі проблеми та перешкоди, зокрема забезпечити достатнє фінансування та ресурси для програм цифрової освіти, вирішити проблеми якості та акредитації, а також розробити ефективні методи оцінювання та аналізу навчання студентів у цих програмах.

Загалом, розвиток академічної мобільності на програмах цифрової освіти для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні є важливим і перспективним напрямком досліджень, який потребує подальшої уваги та інвестицій. Завдяки використанню можливостей цифрових технологій для покращення навчання та співпраці, ці програми можуть допомогти підготувати студентів до успіху на міжнародній освітній арені та сприяти збільшенню та вдосконаленню динамічної та інноваційної системи вищої освіти в Україні.

Щоб висвітлити деякі виклики та перешкоди, які необхідно подолати, щоб зрозуміти весь потенціал програм цифрової освіти для академічної мобільності, слід розглянути деякі питання.

По-перше, бракує чітких рекомендацій та правил щодо того, як інтегрувати програми цифрової освіти в програми академічної мобільності для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні. Це може призвести до плутанини та невпевненості серед студентів і викладачів і може перешкодити у взятті участь в цих програмах.

По-друге, якість програм цифрової освіти може сильно відрізнятись, а стандартизованої та визнаної системи оцінювання цих програм не існує. Через це студентам і викладачам важко приймати обґрунтовані рішення щодо того, в яких програмах брати участь, і це може підірвати ефективність та довіру до програм академічної мобільності, які включають цифрову освіту.

По-третє, в Україні бракує надійної та ефективної технологічної інфраструктури для підтримки програм цифрової освіти, особливо в сільській місцевості. Це може обмежити доступ до цих програм і перешкоджати мобільності студентів, яким, можливо, доведеться подорожувати, щоб взяти участь у заходах з цифрової освіти.

Нарешті, існує потреба в подоланні мовних бар'єрів та забезпеченні доступності програм цифрової освіти для учнів з різними мовними навичками. Це вимагає розробки та впровадження потужних мовних

довідкових систем, на додаток до сприяння багатомовності та культурному розмаїттю.

Загалом, подолання цих викликів і перешкод вимагатиме багатогранного підходу із залученням зацікавлених сторін з різних секторів, таких як наукові кола, уряд і громадянське суспільство. Це вимагатиме постійних зусиль з розробки політик, керівних принципів і стандартів, а також інвестицій у технологічну інфраструктуру, розширення доступу до мовної освіти та сприяння культурному обміну і мобільності.

Отже, проаналізовано сучасний стан програм академічної мобільності для студентів гуманітаріїв в Україні, які включають програми цифрової освіти, а також обговорено виклики та можливості, які є унікальними для студентів гуманітаріїв. Описано різні типи цифрових освітніх програм та ініціатив, доступних для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні, а також враховано їхні переваги та недоліки, зокрема з точки зору їхнього потенціалу для посилення академічної мобільності. Крім того, визначено ключові тенденції та напрями академічної мобільності та програм цифрової освіти для студентів гуманітаріїв в Україні, а також обговорено їхній потенціал для підвищення академічної мобільності та покращення освітнього досвіду студентів гуманітарних спеціальностей. Крім того, висвітлено виклики та перешкоди, які доведеться подолати, щоб реалізувати весь потенціал цифрових освітніх програм для академічної мобільності. Існує великий потенціал для розвитку академічної мобільності в рамках цифрових освітніх програм для студентів гуманітарних спеціальностей в Україні, хоча для подолання викликів і повної реалізації цього потенціалу знадобляться постійні зусилля та підтримка.

ВИСНОВКИ

Дослідження академічної мобільності в цифровому суспільстві України виявило потенціал для підвищення якості та доступності міжнародного освітнього досвіду для студентів. Аналіз тенденцій, нормативно-правової бази та оцінки програм дозволив зрозуміти виклики та можливості академічної мобільності в Україні та визначити перспективи її подальшого розвитку в контексті цифрової освіти. Виходячи з окреслених завдань дипломної роботи, можна зробити наступні висновки:

Аналіз стану академічної мобільності в європейському просторі показує, що вона характеризується широким спектром програм та ініціатив, спрямованих на сприяння міжнародному співробітництву та обміну між університетами. Включення України до Європейського дослідницького та освітнього простору надало можливість її студентам брати участь у цих програмах та здобувати цінний досвід у різних країнах. Програми академічної мобільності пропонують студентам можливість навчатися та працювати за кордоном, відвідувати семінари та працювати над спільними проектами з міжнародними колегами та наставниками. Різноманітність програм залежить від академічного рівня, предмету навчання та тривалості перебування.

Нормативно-правову базу для розвитку академічної мобільності в Україні складають різні нормативно-правові документи, серед яких Закон України "Про вищу освіту", Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність", Лісабонська "Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні" та інші. Ці нормативно-правові акти визначають принципи та положення академічної мобільності, створюють умови для реалізації програм академічної мобільності, сприяють інтернаціоналізації освіти в Україні.

Порівняльний аналіз програм академічної мобільності для студентів України, зокрема програм "Насіння для майбутнього 2021", "ІТ-містВільдау-

Харків 2022" та BOBCATSS 2022, показав, що кожна програма має свої сильні та слабкі сторони, але всі вони надають студентам цінні можливості для отримання нових знань та навичок, знайомства з різними культурними середовищами та налагодження цінних зв'язків для їхньої майбутньої кар'єри. Аналіз показав, що програми відрізняються за тривалістю, місцем проведення, академічним фокусом та рівнем підтримки, але всі вони спрямовані на знайомство студентів з різними академічними культурами, сприяють міждисциплінарному та міжкультурному навчанню, а також глобалізації навчання.

Перспективи розвитку академічної мобільності студентів гуманітарних спеціальностей за програмами цифрової освіти в Україні є багатообіцяючими, оскільки цифрові технології створюють нові можливості для інноваційних практик викладання та навчання, підвищення доступності та гнучкості освіти, посилення співпраці та обміну у віртуальному середовищі. Розвиток цифрових освітніх програм допоможе подолати деякі перешкоди академічної мобільності, такі як географічне розташування та фінансові обмеження, надаючи студентам можливість брати участь у дистанційних програмах обміну, онлайн-курсах та спільних дослідницьких проектах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болонський процес - Вища освіта. ВНЗ - Вища освіта. URL: <http://vnz.org.ua/bolonskyj-protses>(дата звернення: 04.03.2023).
2. Болонський процес. Національний медичний університет імені О.О.Богомольця. URL: <https://nmuofficial.com/navchalno-metodychnyj-viddil/bolonskyj-protses/>(дата звернення: 08.03.2023).
3. Васильєва Т. А. Цифрові технології в освіті: сучасний досвід, проблеми та перспективи: монографія / ред.: Т. А. Васильєва, Ю. М. Петрушенка. Суми:Сум. держ. ун-т, 2022. 150 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/89990/1/Vasylieva_education.pdf;jsessionid=EF03370516380CAAAFAB7DE38A19A6B2(дата звернення: 22.12.2022).
4. Димань Т. М., Боньковський О. А., Вовкогон А. Г. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навч.-метод. посіб. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 106 с. URL: https://foreign.udau.edu.ua/assets/files/docs/quantus/traning/european-higher-education-area-and-the-bologna-process_17_09_2017.pdf(дата звернення: 03.03.2023).
5. Європейська Комісія. Звіт про порівняння європейської рамки кваліфікацій і української національної рамки кваліфікацій. Брюссель: Європ. Коміс., 2023. 107 с. URL: <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20UA.pdf>(дата звернення: 17.03.2023).
6. Здіорук С. І., Богачевська І. В. "Академічна мобільність як фактор інтеграції України у світовий науково-освітній простір". Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/akademichna-mobilnist-yak-faktor-integracii-ukraini-u-svitoviy>(дата звернення: 19.11.2022).

7. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / ред. Ф. Ващук. Ужгород: ЗакДУ, 2011. Т. 16: Євроінтеграція: український вимір. 560 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/3717>(дата звернення: 27.09.2022).
8. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні: Конвенція Ради Європи від 11.04.1997 р.: станом на 3 груд. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308#Text(дата звернення: 29.03.2023).
9. МОН України, Ін-т освітньої аналітики. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник / ред.: С. Шкарлет, А. Вітренко, В. Рогова. Київ: МОН України, 2022. 358 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analityc.zbirn-Osvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf>(дата звернення: 24.02.2023).
10. Освіта.ua. Що таке ЄКТС і як вона працює в Україні?. Освіта.UA. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/70499/(дата звернення: 15.03.2023).
11. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>(дата звернення: 23.03.2023).
12. Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність: Постанова Каб. Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579: станом на 21 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-p#Text>(дата звернення: 24.03.2023).
13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII: станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>(дата звернення: 27.03.2023).
14. Про проект – Wildau-Kharkiv IT Bridge. Wildau-Kharkiv IT Bridge. URL: <https://wildau-it-bridge.de/uk/about-ukr>(дата звернення: 12.04.2023).

15. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>(дата звернення: 03.04.2023).
16. Самко А. М. Міжнародна академічна мобільність як невід’ємний чинник євроінтеграції України. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти: зб. тез доп. IV Міжнар. науково-практ. конф. (наук. електрон. вид.), м. Київ, 25 жовт. 2022 р. Київ, 2022. С. 321–323. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/book-of-abstracts_ssi-iea_2022.pdf(дата звернення: 06.12.2022).
17. Свириденко Д. Академічна мобільність: відповідь на виклики глобалізації: монографія. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоман., 2014. 279 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6418/Akademichna%20mobilnist.pdf?sequence=3&isAllowed=y>(дата звернення: 18.10.2022).
18. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич та ін.; ред. В. О. Радкевич. Київ: ІІТО НАПН України, 2018. 223 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/711545/1/МОНОГРАФІЯ_Сучасні%20моделі.pdf(дата звернення: 24.11.2022).
19. Шемелинець І., Ніколаєв Є. Академічна мобільність по-новому. «ОсвітАналітика» Аналітичний Центр Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/2022/05/25/akademichna-mobilnist-po-novomu/>(дата звернення: 24.05.2023).
20. Щодо затвердження Примірного положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України: Наказ від 29.05.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635729-13#Text>(дата звернення: 07.04.2023).
21. BOBCATSSS 2022 – Bobcatsss. Bobcatsss – A Non-Profit Organisation. URL: <https://bobcatsss.info/bobcatsss-2022/> (date of access: 28.04.2023).

22. Bobcatsss – A Non-Profit Organisation. Bobcatsss – A Non-Profit Organisation. URL: <https://bobcatsss.info/> (date of access: 28.04.2023).
23. BOBCATSSS - LISWiki. Main Page - LISWiki. URL: <https://liswiki.org/wiki/BOBCATSSS> (date of access: 03.05.2023).
24. ECTS users' guide 2015 - Publications Office of the EU. Publications Office of the EU. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/da7467e6-8450-11e5-b8b7-01aa75ed71a1> (date of access: 09.03.2023).
25. ErasmusPlus Ukraine. Відкритий круглий стіл «Академічна мобільність в умовах війни» (09.02.2023 р., онлайн), 2023. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gsmw9YuoFnU>(дата звернення: 24.02.2023).
26. European Association of Distance Teaching Universities (EADTU), Henderikx P., Ubachs G. Innovative Models for Collaboration and Student Mobility in Europe: Results of EADTU's Task Force and Peer Learning Activity on Virtual Mobility. The Netherlands: European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) at George Ubachs, Managing Director, 2019. 65 p. URL: https://eadtu.eu/documents/Innovative_Models_for_Collaboration_and_Student_Mobility_in_Europe.pdf (date of access: 13.01.2023).
27. European Higher Education Area and Bologna Process. European Higher Education Area and Bologna Process. URL: <https://www.ehea.info/>(date of access: 03.03.2023).
28. European Higher Education Area and Bologna Process. European Higher Education Area and Bologna Process. URL: <https://www.ehea.info/page-ects>(date of access: 09.03.2023).
29. Huawei оголошує конкурсний відбір для участі у всесвітній онлайн-програмі «Насіння для майбутнього 2021» (Seeds for the Future 2021). huawei. URL: <https://www.huawei.com/ua/news/ua/2021/20210505>(дата звернення: 10.04.2023).

30. Huawei - Seeds For The Future - PROGRAM. huawei. URL: <https://www.huawei.com/minisite/seeds-for-the-future/program.html>(date of access: 10.04.2023).
31. López-Duarte C., Maley J. F., Vidal-Suárez M. M. Main challenges to international student mobility in the European arena. *Scientometrics*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04155-y>(date of access: 26.04.2023).
32. National Erasmus+ Office in Ukraine. National Erasmus+ Office in Ukraine. URL: <https://erasmusplus.org.ua/>(датазвернення: 05.03.2023).
33. Shen W., Xu X., Wang X. Reconceptualising international academic mobility in the global knowledge system: towards a new research agenda - Higher Education. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10734-022-00931-8>(date of access: 03.02.2023).
34. The European Qualifications Framework (EQF) | Europass. Language selection | European Union. URL: <https://europa.eu/europass/en/europass-tools/european-qualifications-framework>(date of access: 16.05.2023).
35. Wildau-Kharkiv IT Bridge. Wildau-Kharkiv IT Bridge. URL: <https://wildau-it-bridge.de/>(date of access: 10.04.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

РІВНІ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ

Кваліфікаційні рівні

Рівень	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
1	Базові загальні знання, розуміння найпростіших понять про себе і довкілля, основ безпечної поведінки	базові уміння/навички, необхідні для виконання простих завдань	інтеграція до груп, що складають найближче соціальне оточення відповідне реагування на прості письмові та усні повідомлення	робота або навчання під безпосереднім керівництвом або наглядом у структурованому контексті обмежена відповідальність за свої дії формулювання елементарних суджень
2	Базові знання та розуміння основних процесів у сфері навчання та/або трудової діяльності	використання відповідної інформації для виконання нескладних завдань та розв'язання повсякденних проблем у типових ситуаціях із застосуванням простих правил, інструкцій та знарядь оцінювання результатів власної діяльності відповідно до установлених критеріїв, застосування аргументації для обґрунтування власних думок та висновків	взаємодія в колективі з метою виконання завдань продукування деталізованих усних і письмових повідомлень	робота та/або навчання під керівництвом або наглядом з певною самостійністю індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань під час навчання та/або трудової діяльності
3	Знання фактів, принципів, процесів та загальних понять у сфері навчання та/або професійної діяльності	виконання типових завдань та розв'язання проблем шляхом вибору і застосування базових методів, інструментів, матеріалів та інформації оцінювання результатів виконання завдань відповідно до заздалегідь відомих критеріїв	здатність до ефективної роботи в команді сприйняття критики, порад і вказівок продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	відповідальність за виконання завдань під час роботи або навчання адаптація своєї поведінки до зовнішніх обставин під час виконання завдань або розв'язання проблем